

NGƯỜI HỌC TRÒ ĐẠP XÍCH LÔ

Chuyển thơ Theo bài viết của Lê Khánh Mai

Rời Hà Nội sau chuỗi ngày công tác,
Trên con tàu Thống Nhất xuôi về Nam
Mười hai giờ đêm mới đến Nha Trang,
Lòng tôi bỗng rộn ràng và hớn hởi.

Khi nghe tiếng cô xướng ngôn nhắc nhở,
Tàu sắp vào đến thành phố Nha Trang.
Cả toa tàu đều tỉnh giấc mơ màng,
Người sắp xuống, lo sẵn sàng hành lý.

Tôi cũng đã vội vàng lo chuẩn bị,
Ngoài hành trang, còn suy nghĩ mông lung.
Gặp lại con, chắc chúng nó rất mừng,
Nơi tổ ấm, tôi chưa từng xa cách.

Rời khỏi ga, tôi muốn đi một mạch,
Vì nhà tôi không còn cách bao xa.
Trời về khuya, khí hậu thật hiền hoà,
Nhưng không muốn về đến nhà chậm trễ.

Đúng vào lúc người xích lô còn trẻ,
Tấp xe vào và nói khẽ một câu:
Em đưa cô về, cho được lệ mau
Tôi quay lại, người như h ầu chưa biết.

Mặc áo sậm, vá nhi ều nơi thắm thiết,
Mũ rộng vành, che g ần hết mặt luôn.
Dưới ánh sáng lò mờ của đèn đường,
Thấy có vẻ em như dường trẻ lắm.

Tôi hỏi giá để “liệu cơm gạo lứt”,
Vì số ti ền còn ít lắm không nhi ều.
Sau thời gian dài tôi đã chi tiêu,
Sợ giá của đêm khuya nhi ều lắm đó.

Dạ mười ngàn, em trả lời rất nhỏ,
Vớ giá này thì đâu có gì lo.
Nhưng mà tôi lại có tính so đo,
Dù biết rẻ, tôi vẫn cò kè giá.

Năm ngàn đi có được không hả?
Em trả lời thật nhẹ “*dạ được cô*”.
R ồi chúc xe để cho tôi ng ồi vô,
Tôi th ăm nghĩ, thấy thương cho đức tính.

Nói nhỏ nhẹ, và người luôn tr ầm tĩnh,
Tôi không tin là nghề chính của em.
Vì khó khăn, em cố gắng làm thêm,
Nên mới phải làm về đêm vất vả...

Trong đêm tối, cảnh vật đầu thấy lạ,
Nhìn hàng cây toàn những lá sậm màu.
Trong màn đêm, mọi vật đều như nhau,
Không phân biệt nơi đâu là đẹp đẽ...

Thành phố ngủ trong âm thanh lặng lẽ,
Chỉ còn nghe tiếng lăn nhẹ bánh xe.
Nghĩ lang bang, nên tôi ng ỡ im re,
Em cố đạp, cũng chẳng hề thăm hỏi.

Trong chốc lát, chiếc xích lô đã tới,
Ngay trước cổng nhà, tôi mới ngạc nhiên.
Thì lại nghe em lên tiếng nói li ền,
“*Cô vào nghỉ*” tôi vội nhìn kỹ lại.

Vừa nhận ra, em đã đạp xe chạy,
Phương phải không? tôi hốt hải gọi tên.
Không trả lời, em chỉ đưa tay lên,
Để xác nhận chính là tên em đó.

Tôi ân hận, sao không chịu nhìn rõ,
Lỗi lầm này thật mà khó thứ tha.
Người học trò của lớp mười hai A,
Chính là lớp mà tôi là chủ nhiệm.

Còn mặc cả, thật khác xa quan điểm,
Mà tôi thường nói chuyện với các em.
Giờ nghĩ lại, làm tôi bức mình thêm,
Đứng bất động, trong đêm khuya vắng vẻ.

Để tự trách mình, và đầy tiếc rẻ,
H ồi lâu sau, mới lặng lẽ vào nhà.
Không thấy vui với việc vừa xảy ra.
Chuyện mừng rỡ, thôi bỏ qua không nhắc...

Đêm hôm đó, tôi không sao nhắm mắt,
Trăng trọc hoai sắp đặt chuyện ngày mai.
Làm cách nào giải thích vớ Phương đây?
Nghe tiếng nhạc, tôi mới hay trời sáng.

*

* *

Tôi đến lớp tâm trạng buồn khó tả,
Chuyện vừa qua làm tôi đã đổi thay.
Không nông cạn, hời hợt, như trước đây,
Mà thấy được các em đầy nghị lực.

Dầu khốn khó, luôn quyết tâm gắng sức,
Vẫn h ồi nhiên, vui vẻ lúc đến trường.
Không tỏ ra mệt mỏi hay bi thương,
Như trường hợp của Phương, thật đáng nể.

Tôi chưa thấy lần nào em đến trễ,
Gương mặt hi ền hoà, đáng vẻ thông minh.
Luôn chỉnh tề trong trang phục học sinh,
Tóc cắt ngắn, với thân hình rắn rỏi.

Nên không thể nhận ra trong đêm tối,
Áo vá vai, đầu đội nón tai bèo.
Đã tỏ ra một người rất là nghèo,
Nên không thể là Phương, theo cảm nghĩ...

Những kỳ họp giáo viên, tôi nhớ kỹ,
Có nêu ra tỉ mỉ những khó khăn.
Các học sinh làm đủ nghề kiếm ăn,
Xích lô, vé số, thức ăn rao bán...

Chuyện khó tránh, trong thời kỳ phá sản,
Của Miền Nam sau Cộng Sản tiếp thu.
Nhưng lớp tôi thấy các em vô tư,
Nên cứ đinh ninh, hình như không có.

Theo cảm tính, tôi hoàn toàn bác bỏ,
Lớp của mình không gặp khó ngoài đời.
Vì các em vẫn bình thản vui chơi,
Nên cứ nghĩ, lớp của tôi có phước...

Tôi không thể làm ngơ với Phương được,
Làm sao mà an tâm trước việc này.
Giờ ra chơi, tôi tìm gặp em ngay,
Cô xin lỗi chuyện tối ngày hôm đó.

Vì trời tối, nên cô nhìn không rõ,
Mà sao em lại vội bỏ đi liền?
Không để cho cô được kịp trả tiền,
Sao em có vẻ tránh cô thế nhỉ???

*Em không muốn cô bận tâm suy nghĩ,
Em đạp xe cũng chỉ để nuôi thân.
Giờ về đêm, người chủ họ không cần,
Em thuê lại, nên có phần dễ giải.*

*Đêm nào cũng vậy hả? dạ thưa phải,
Vậy giờ đâu còn lại để nghỉ ngơi?
Còn học bài nữa, chứ đâu phải chơi?
Bảy giờ tối em đón người ngoài phố.*

*Rồi sau đó, nhà ga là bến đỗ,
Về đến nhà vào khoảng độ hai giờ.
Từ hai giờ sáng ngủ đến năm giờ,
Rồi thức giấc, và lo cho việc học...*

*Ngủ ít vậy, em có thấy mệt nhọc?
Dạ thưa cô, em lăn lóc quen rồi.
Cô còn nợ em, đừng chối lời thôi,
Chủ nhật này cô đến chơi được chứ?*

*Dạ được cô, em rất là vinh dự,
Chứng tỏ em rất lịch sự, khôn ngoan.
Tiếng chuông báo giờ ra chơi không còn,
Em từ giã, và theo đoàn vào lớp.*

*

* *

Phương ở trong hẻm, một khu lao động,
Căn phòng không mấy rộng, vừa đủ cho,
Giường ngủ, bàn học, và tủ để đồ,
Ba anh em sống cam go thật sự.

Chuyện gia cảnh, được Phương kể tu ần tự:
Ba mất tích trong chiến sự bảy năm.
Mẹ cũng đã chết cách đây mấy năm,
Vì bệnh suyễn không làm sao chữa trị.

Em buồn lắm, ước gì mình bác sĩ,
Để tự lo chữa trị được cho bà.
Thì ắc là căn bệnh sẽ vượt qua,
Vì nghèo quá, mà thành ra mất mẹ...

Không còn mẹ, các em phải tính kế,
Mong làm sao đủ sức để tồn vong.
Mới đâu em chỉ muốn cầu mong,
Hai em nhỏ được lo xong việc học.

Còn em sẽ phải đành thôi không học,
Làm kiếm tiền để bảo bọc hai em.
Nhưng xa trường, xa bạn, em rất thèm,
Nên cố gắng làm đêm như cô biết...

Thành bác sĩ, là ước mơ tha thiết,
Nên em đành phải cố hết sức mình.
Đó là điều mà em muốn thừa trình,
Để cô hiểu mà niệm tình giúp đỡ.

Được trò chuyện với Phương tôi mới rõ,
Tại làm sao em luôn tỏ hăng say.
Làm việc siêng năng luôn cả đêm ngày,
Tôi luôn thấy nơi em đầy nghị lực...

*
* *

Thời gian khoảng tám năm sau ngày đó,
Tôi đã là cô giáo có thâm niên.
Bao vui buồn, cứ diễn biến triền miên,
Có chuyện nhớ, có chuyện quên không nhớ.

Cũng không thiếu những chuyện gây khổ sở,
Đã có lần tôi muốn bỏ hẳn nghề
Nhưng lại thôi, vì vẫn còn đam mê,
Hành diện cùng các em về thành quả.

Một buổi sáng, tôi thấy người mệt lả,
Ngay sau khi tôi đã giảng xong bài.
Mất mòi đi, và ù cả hai tai,
Rất khó thở, như có ai đè nặng.

Khạc ra máu, khi cơn ho dai dẳng,
Tôi bàng hoàng lo sợ, chẳng lẽ lao?
Hai mươi năm cần phẫn hít bụi vào,
Có thể lắm, không làm sao tránh khỏi.

Ý nghĩ đó làm tim tôi đau nhói
Tự trách mình sao ham nói quá nhiều,
Khi giảng bài nhiều lúc cảm thấy phiền.
Lại cố nói để đạt đi đâu giảng giải.

Khi thấy rất cả cô, mới bớt lại,
Ngậm ô mai thông cô lại, là xong.
Nhưng lần này như thể hết cả lòng mong,
Khó hồi phục, nên thấy lòng nặng trĩu.

Phải đi khám tức thì để tìm hiểu,
Nguyên nhân nào để lo liệu kịp thời.
Bệnh viện đông người, khi tôi đến nơi,
Mở sách đọc, trong khi tôi chờ khám...

Chào cô ạ! giọng nói nghe quen lắm,
Tôi ngược nhìn để thăm định là ai?
Vừa thoáng nhìn, tôi đã nhận ra ngay,
Phương đây hả? ôi thật may mắn quá.

Cô vui sướng không thể nào diễn tả,
Khi biết được về thành quả của em.
Đã bao năm cố gắng làm thuê làm mướm,
Cô cảm phục, được như thêm nghị lực...

*Dạ, tốt nghiệp xong, thì vừa đúng lúc,
Bệnh viện cần bác sĩ giúp sức vào.
Tạm bằng lòng chuyện em đã ước ao,
“Làm bác sĩ giúp đông bào hoạn nạn”*

*Xin hân hạnh mời cô vào phòng khám,
Gặp Phương đây, tôi cảm giác bình an.
Đo máu, nghe tim, câu hỏi liên quan,
Xong đưa đến phòng khám tai mũi họng.*

*R ấ quang tuyến X để chụp hình phổi,
Mọi việc làm tương đối rất là nhanh.
Nhờ có Phương, nên ưu tiên được dành,
Và nỗ lực, em rất rành công việc.*

*Trong khi đợi kết quả Phương cho biết,
Tôi ra ng ẩ ở chiếc ghế công viên.
Có dịp nhìn sự việc cứ tiếp li ền,
Kẻ vui, người khóc, tri ền miên không ngớt.*

*Người thân chết, thì đương nhiên phải khóc,
Sao không vui, khi đưa nhóc ra đời...
Chỉ nội trong một bệnh viện này thôi,
Cảnh tương phản cứ liên h ấ tiếp diễn.*

*Người y sĩ góp phần mọi diễn biến,
Gieo yêu thương, và cống hiến hết mình.
Để bệnh nhân luôn được thấy an bình.
Chỉ khi bệnh, mới hình dung ra được...*

Phương vừa đến đứng ngay ở phía trước,
Đã tạm ngưng dòng tư tưởng của tôi.
Đưa tấm phim hình phổi rửa xong rồi,
Chờ giải thích, sao tôi hồi hộp quá.

Không khác gì đi thi chờ kết quả,
Thì nụ cười của Phương đã xoá tan.
Tiếp theo là lời nói để trấn an,
Phổi của cô coi như hoàn toàn tốt.

*Viêm cuốn họng, thời gian rồi sẽ bớt,
Cần nghỉ ngơi, và uống hết thuốc này.
Vài ngày thôi, cô sẽ thấy khoẻ ngay,
Nếu còn mệt, thì xin quay trở lại.*

Cám ơn Phương đã dành nhiều ưu ái,
Xúc động nhiều, nên tôi phải cố gắng.
Khâm phục Phương đã vượt mọi khó khăn,
Thành quả của em, cô sẽ hằng ghi nhớ...

Tôi sức nhớ, hỏi thăm hai em nhỏ,
Giờ ra sao? Nó có giống như Phương?
*Đã tốt nghiệp hết rồi, nhưng khác trường,
Nhỏ nhất Bách Khoa, kể Phương Kinh Tế.*

Ồi giỏi quá, các em thật đáng nể,
Làm thế nào nuôi nhau để học xong?
*Dạ, chúng em phải hết sức gắng công,
Cũng may mắn, tụi em không đang dở.*

*Lời cô giảng, là châm ngôn nhắc nhở,
“**Hạnh phúc chỉ có thể đạt được
Bằng nghị lực vươn lên không ngừng**”.
Điều này với Phương như chày chính xác.*

Chào từ già, với tình thân hoan lạc
Phần chính là sự thành đạt của Phương,
Thứ đến là bình phôi hết khăn trương,
Cho tôi tiếp tục đến trường dạy học...

Ngành giáo dục góp công lao khó nhọc,
Là động cơ giúp dân tộc tiến lên.
Đó chính là phần thưởng không tên,
Tôi sẽ tiếp tục đứng trên bục giảng...

24/2/2023
SÁU NGUYỄN

